

Oponentský posudok
na habilitačnú prácu PhDr. Paulíny Stachovej, PhD.
„Sociálno-ekonomické aspekty aktuálneho vývoja spoločnosti“

Oponentka:

Doc. Ing. Elena Šúbertová, PhD. Ekonomická univerzita, Fakulta podnikového manažmentu, Dolnozemska 1/b, 852 35 Bratislava

Habilitačná práca „Sociálno-ekonomické aspekty aktuálneho vývoja spoločnosti“ je súborným dielom vybraných publikovaných vedeckých prác - výstupov PhDr. Paulíny Stachovej, PhD. za roky 2007 – 2013. Habilitačná práca je zameraná na problematiku trhu práce.

V prvej kapitole „Sociálno-ekonomické problémy vývoja spoločnosti“ autorka vymedzila teoretické východiská aktuálneho sociálneho vývoja, ktorým sa aj ďalej zaoberala. Charakterizovala, aká bola situácia v krajinách Európskej únie a uviedla konkrétne opatrenia v jednotlivých krajinách EÚ predovšetkým v sociálnej oblasti na zníženie miery nezamestnanosti.

Druhá kapitola „Demografický vývoj a jeho sociálno-ekonomické dôsledky“ významne posunula sociálno-ekonomickú dimenziu aktuálnych spoločenských problémov do oblasti nepriaznivého demografického vývoja, starnutia populácie a dopadov uvedeného javu na ďalší rozvoj ekonomík. Dopady starnutia so zameraním na situáciu v oblasti „striebornej ekonomiky“ na Slovensku boli spracované prehľadne a originálne, lebo okrem záverov autorka uviedla aj štyri všeobecné odporúčania.

V tretej kapitole „Migrácia a jej sociálno-ekonomické dôsledky“ je uvedených množstvo zaujímavých informácií z oblasti migrácie v priestore EÚ všeobecne v širších súvislostiach, ako aj konkrétne v užších súvislostiach slovenských pracovníkov v krajinách EÚ. V tejto časti sú zahrnuté aj konkrétne najnovšie údaje za rok 2013.

Zoznam použitej literatúry poukazuje na systematický záujem PhDr. Stachovej o danú problematiku, ako aj dôležitosť jej výstupov v kontexte pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti autorky.

Hodnotenie habilitačnej práce:

a) aktuálnosť zvolenej témy:

Habilitačná práca PhDr. Paulíny Stachovej, PhD. „Sociálno-ekonomické aspekty aktuálneho vývoja spoločnosti“ je spracovaná – ako už vyplýva zo samotného názvu aktuálne. Autorka poukázala na dôležitosť sociálno-ekonomických aspektov v slovenského hospodárstva všeobecne a vo väzbe na demografický vývoj a mieru nezamestnanosti osobitne. Súčasne analyzovala problematiku migrácie pracovníkov v rámci Európskej únie, ako aj na Slovensku a zo Slovenska po vstupe SR do EU. Zvlášť oceňujem jej vlastný výskum v uvedenej oblasti

b) *splnenie cieľov habilitačnej práce*

Autorka PhDr. Paulína Stachová, PhD. formulovala stručne hlavný cieľ – poukázať na sociálno-ekonomické aspekty aktuálneho spoločenského vývoja. Splnenie hlavného cieľa prakticky realizovala postupným naplnením viacerých čiastkových cieľov vo forme jednotlivých výstupov, napríklad problém starnutia slovenskej populácie v spojení s odchodom mladých kvalifikovaných pracovníkov zo Slovenska. Za pozitívum možno označiť to, že autorka uviedla veľa informácií o problematike trhu práce a poznatky logicky utriedila, potom syntetizovala a vyvodila z nich primerané závery.

O plnení jednotlivých čiastkových cieľov informovala priebežne, v každej časti habilitačnej práce osobitne. Zo záveru je zrejmé aj splnenie hlavného cieľa.

c) *zvolené postupy riešenia problémov a výsledky habilitačnej práce*

PhDr. Paulína Stachová, PhD. použila jednak všeobecné metódy ako analýzu, syntézu, indukciu a dedukciu, ako aj základné matematicko-štatistické metódy pri sledovaní procesov charakterizujúcich migráciu pracovných síl. Výsledky boli uvádzané prehľadne formou tabuliek a grafov. Spracované údaje boli jednak za krajiny Európskej únie (najmä EÚ – 27, od 1.7.2013 už EÚ – 28), jednak za Slovenskú republiku.

Výsledky uvedené v tabuľkách a grafoch vhodne interpretovala a postupne poukázala nielen východiská aktuálneho sociálneho vývoja, ale hlavne na opatrenia na riešenie nepriaznivej demografickej situácie, ktorú sčasti ovplyvňuje migrácia mladého obyvateľstva, vyšší vek rodičiek, sociálna neistota, starnutie populácie atď.

d) *prínos pre prax a pre ďalší rozvoj vedy*

Praktické prínosy sú predovšetkým zhodnotenie vybranej oblasti skúmania, napríklad demografických ukazovateľov za obdobie: roky 2004 až 2013. Niektoré doplňujúce údaje boli vhodne uvedené v historických a logických súvislostiach aj za staršie časové obdobie, napríklad graf 2.1 na str. 62 a vysvetľujúce informáciu k nemu bol už od roku 1945, príp. od roku 1961 na str. 32 atď.

Prínosy pre ďalší rozvoj vedy sú zhrnuté priebežne, a to v každom príspevku v jeho abstrakte a v závere. Autorka poukázala na množstvo poznatkov z medzinárodných ekonomických vzťahov, z ekonómie a z legislatívy. Na základe podkladových údajov a informácií z viacerých vedných odborov vyvodila nielen primerané závery, ale aj námety pre rozvoj sociálno – ekonomických aspektov slovenského trhu práce všeobecne a na jednotlivé oblasti skúmania, ako sú trh striebornej ekonomiky, migrácia, nezamestnanosť konkrétne.

e) *formálna úprava*

Habilitačná práca je z hľadiska formálneho na požadovanej úrovni. Habilitačná práca je prehľadne rozčlenená, a to okrem úvodu a záveru do troch dôsledne prepracovaných samostatných kapitol s ďalšími podkapitolami. Predložená práca je uvedená v slovenskom jazyku, pričom úvodná časť každej kapitoly charakterizuje väzbu výstupu na vedecko-výskumnú prácu autorky a na konci každého výstupu je uvedená prehľadne aj literatúra. Habilitačná práca je spracovaná spolu s použitou literatúrou na 92. stranách.

f) otázky

K práci mám tieto otázky, na ktoré prosím odpovedať:

1. Na str. 33 - 34 je v grafoch č. 3 a č. 4 uvedený za rok 2010 výrazný rozdiel v zamestnávaní starších žien (55 - 64 rokov) za priemerom Európskej únie. Čo spôsobilo zaostávanie Slovenskej republiky v sledovanej oblasti a aké opatrenia na odstránenie skúmaného problému by ste navrhovali ?
2. Na strane 63 v ost. 3 a ďalej je uvedený problém nezamestnanosti mladých ľudí do 25 rokov. Aké opatrenia na zlepšenie situácie považujete Vy za najúčinnnejšie ?
3. Na str. 73 a ďalej sú uvedené výsledky Vášho prieskumu o migračnom správaní. Viete doplniť informácie, aké študijné programy (odborné) absolvovali migranti s vysokoškolským, príp. so stredoškolským vzdelaním a aké činnosti vykonávajú v súčasnosti slovenskí absolventi vysokých, príp. stredných škôl v zahraničí ?

Záver:

Habilitačnú prácu PhDr. Paulíny Stachovej, PhD. „Sociálno-ekonomické aspekty aktuálneho vývoja spoločnosti“ komplexne hodnotím pozitívne. Odporúčam ju k obhajobe.

Bratislava, dňa 13. 05. 2014

Doc. Ing. Elena Šúbertová, PhD.